

11^ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Ωκεανογραφίας και Αλιείας: ένα υδατινο forum ετών 30!!

Παρασκευή Κ. Καραχλέ¹, Σουλτάνα Ζερβουδάκη², Αντωνία Γιαννακούρου², Αγγελική Γκουβούση³ και Παναγιώτης Τραχαλάκης⁴

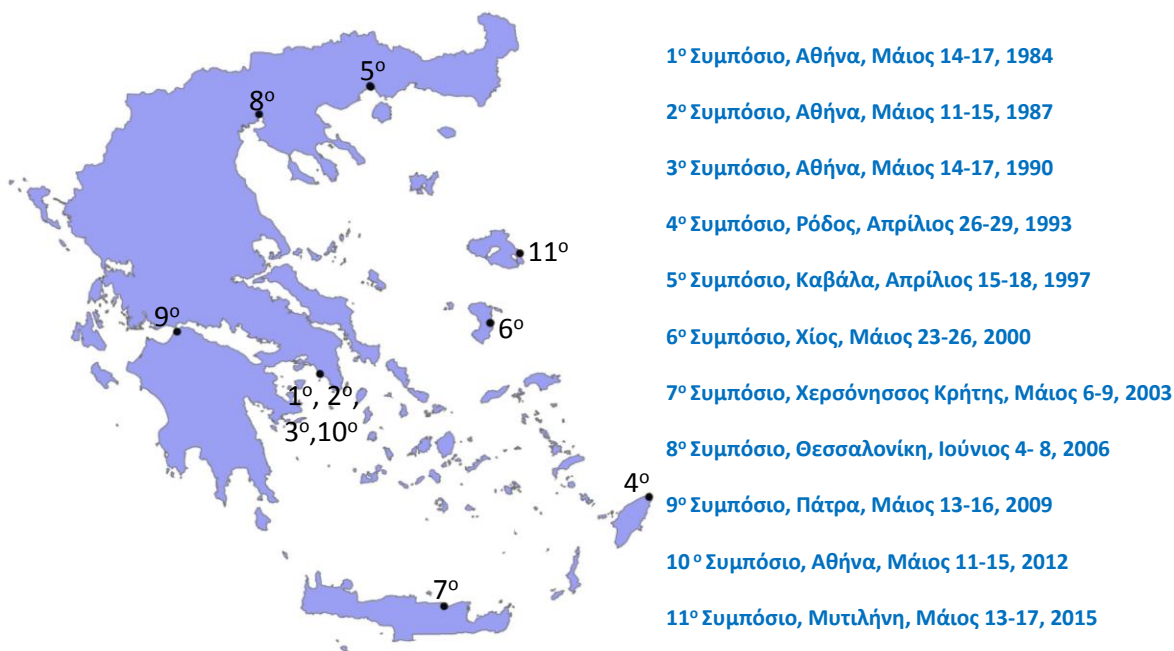
¹ Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων & Εσωτερικών Υδάτων, Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, pkarachle@hcmr.gr

² Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας, Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, tanya@hcmr.gr, agiannak@hcmr.gr

³ Τμήμα Πληροφόρησης & Τεκμηρίωσης, Διεύθυνση Υποστήριξης Ερευνών, Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, ageliki@hcmr.gr

⁴ Υπολογιστικό Κέντρο, Διεύθυνση Υποστήριξης Ερευνών, Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, takis@hcmr.gr

Κάπου στις αρχές τις δεκαετίας του 1980, μια ομάδα τριών οραματιστών ερευνητών του τότε Εθνικού Κέντρου Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΚΘΕ) αποφάσισαν τη διοργάνωση ενός συνεδρίου, με την ονομασία «1^ο Συμπόσιο Ωκεανογραφίας & Αλιείας», στην Αθήνα. Αυτή ήταν και η απαρχή μιας σειράς Συμποσίων που διοργανώνονται από τότε κάθε τρία χρόνια από τους εργαζόμενους του ΕΚΘΕ, μετέπειτα Ελληνικού Κέντρου Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) (Εικ. 1). Έτσι, σήμερα, το Συμπόσιο Ωκεανογραφίας & Αλιείας αποτελεί πλέον θεσμό για τον επιστημονικό κόσμο του υγρού στοιχείου στη χώρα μας, και δίκαια θα μπορούσε να ονομαστεί ως ένα «υδατινο» forum τριάντα ετών.

Εικόνα 1. Τα Πανελλήνια Συμπόσια Ωκεανογραφίας & Αλιείας, στο χώρο και το χρόνο

Το 11^ο κατά σειρά Συμπόσιο Ωκεανογραφίας και Αλιείας διοργανώθηκε στη Μυτιλήνη, 13-17 Μαΐου 2015, με συνδιοργανωτές το Σύλλογο Ερευνητών και το Σύλλογο Εργαζομένων ΕΛΚΕΘΕ (Εικ. 2). Αρωγοί στη διοργάνωση αυτή ήταν το Τμήμα Επιστημών Θάλασσας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, η Γενική Γραμματεία Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής, και το ΕΛΚΕΘΕ. Επιπρόσθετα, για πρώτη φορά το Συμπόσιο εντάχθηκε στο πλαίσιο των περιφερειακών εκδηλώσεων εορτασμού της Ευρωπαϊκής Ημέρας της Θάλασσας, που οργανώνεται κάθε χρόνο από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε μία πόλη κράτους-μέλους της κοινοπολιτείας. Φέτος, το επίκεντρο των εορτασμών ήταν στην Ελλάδα, στην πόλη του Πειραιά. Οι εργασίες του Συμποσίου ξεκίνησαν το απόγευμα της 13^{ης} Μαΐου στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του κτιρίου της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής. Ο κύριος όγκος των εργασιών, όμως, πραγματοποιήθηκε, με παράλληλες συνεδρίες σε τρεις αίθουσες, στις εγκαταστάσεις του Τμήματος Επιστημών Θάλασσας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Εικόνα 2. Η αφίσα του 11^{ου} Πανελλήνιου Συμποσίου Ωκεανογραφίας & Αλιείας

Στο κάλεσμα για υποβολή εργασιών στο 11^ο Συμπόσιο Ωκεανογραφίας & Αλιείας ανταποκρίθηκαν περισσότεροι από 730 συγγραφείς, που είτε μόνοι τους είτε σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες (από δύο έως 19 συν-συγγραφέων) υπέβαλλαν 314 εργασίες. Αυτές κρίθηκαν από έναν, δύο ή τρεις κριτές (σύνολο κριτών 230). Τελικά, στο πλαίσιο του Συμποσίου, οργανωμένες σε 34 συνεδρίες παρουσιάστηκαν 298 εργασίες, από τις οποίες 89 με τη μορφή αναρτημένης ανακοίνωσης και 209 ως προφορικές ανακοινώσεις. Οι γενικές θεματικές που καλύφθηκαν στο Συμπόσιο ήταν:

- Αλιευτική Βιολογία & Βιοποικιλότητα
- Αλιευτικές απορρίψεις: σύνθεση, επιβίωση και τελικοί αποδέκτες
- Παράκτια αλιεία: ένας πολυ-ειδικός και πολυ-εργαλειακός κλάδος
- Τεχνολογικές εφαρμογές στη αλιεία – Κοινωνικά δίκτυα & αλιεία – Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις
- Υδατοκαλλιέργειες: Διατροφή - Φυσιολογία – Παθολογία – Αλληλεπίδραση υδατοκαλλιεργειών & περιβάλλοντος
- Θαλάσσια Ρύπανση - Επίδραση στους Οργανισμούς
- Θαλάσσια Βιοποικιλότητα – Βιολογία – Οικολογία – Σπάνια & Ξενικά Είδη
- Εσωτερικά Ύδατα – Ρύπανση και αποκατάσταση ποιότητας εσωτερικών υδάτων – Οικολογική Ποιότητα Υδάτων
- Προστατευόμενες Περιοχές – Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας Ζώνης – Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός
- Υδάτινα Οικοσυστήματα: Χημικές & Ωκεανογραφικές Διεργασίες – Κλιματικές Αλλαγές
- Μοντέλα & Δορυφορικές Παρατηρήσεις – Θαλάσσια Τεχνολογία & Άμεσες Εφαρμογές
- Θαλάσσια Γεωλογία - Γεωαρχαιολογία & Παλαιο ωκεανογραφία – Γεωμορφολογία – Χαρτογράφηση
- Παράκτια Μορφοδυναμική & Λεκάνες Απορροής
- Επιπτώσεις της Ανόδου της Στάθμης της Θάλασσας
- Υποθαλάσσια Κοιτάσματα Αδρανών Υλικών

- Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Το Συμπόσιο πλαισίωσαν με τις ομιλίες τους έξι προσκεκλημένοι επιστήμονες (Ένθετο 1). Διοργανώθηκαν τρεις ειδικές συνεδρίες που αφορούσαν στον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (Ένθετο 2), την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Ένθετο 3), και τις Παρεμβάσεις στις Ακτές (Ένθετο 4). Επίσης, μικροί μαθητές από σχολεία της Λέσβου, είχαν τη δυνατότητα να επισκεφθούν τις εγκαταστάσεις του Τμήματος Επιστημών Θάλασσας, όπου με τη βοήθεια του εξειδικευμένου προσωπικού τόσο του τμήματος, όσο και του ΕΛΚΕΘΕ, μυήθηκαν στον κόσμο της Ωκεανογραφίας & της Ιχθυολογίας, μέσα από απλές εργαστηριακές ασκήσεις, κατάλληλες για παιδιά.

Ένθετο 1: Προσκεκλημένες Ομιλίες στο 11^ο Συμπόσιο Ωκεανογραφίας & Αλιείας, με τη σειρά που παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος του Συμποσίου

Το ύδωρ ως στοιχείο της ανθρώπινης ύπαρξης, ζωής και σκέψης – *Δρ. Κωνσταντίνος Γκρίτζαλης, ΕΛΚΕΘΕ & Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών*

Temporal and Spatial Scales in Sediment Dynamics – *Michael Collins, Emeritus Professor, University of Southampton, Ηνωμένο Βασίλειο*

Molecular diversity highlights overlooked and novel unicellular eukaryotes in the plankton realm – *Prof. Ουρανία Χρηστάκη, Université du Littoral, Laboratoire d’Océanologie et des Geosciences, Wimereux, Γαλλία*

Vulnerable habitats, multiple stressors and Maritime Spatial Planning – *Assoc. Prof. Simonetta Fraschetti, Laboratory of Marine Biology, Dept. of Biological and Environmental Science and Technologies, University of Salento, Ιταλία*

A global view on future major water engineering projects – *Dr Klement Tockner, Leibniz-Institute of Freshwater Ecology and Inland Fisheries, Berlin, Γερμανία*

PERSEUS: αποκτηθείσα γνώση και προοπτικές στη θαλάσσια έρευνα – *Δρ Ευάγγελος Παπαθανασίου, Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας, ΕΛΚΕΘΕ*

Ένθετο 2: Ο Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός στην Ελλάδα: προκλήσεις από την εφαρμογή της σχετικής Οδηγίας, με βάση την υπάρχουσα γνώση

συντονίστρια: Δρ. Β. Βασιλοπούλου (Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων & Εσωτερικών Υδάτων, ΕΛΚΕΘΕ)

Σε συνέχεια της στρογγυλής τράπεζας με θέμα το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό στην Ελλάδα, με αφορμή την πρόσφατη υιοθέτηση της σχετικής Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

θα προχωρήσουμε στην καταγραφή των πολυδιάστατων προκλήσεων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της θαλάσσιας χωροταξίας στη χώρα μας

ώστε να συμβάλουμε στην ευρύτερη συζήτηση τόσο σε ερευνητικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο εφαρμοσμένης πολιτικής.

Στο παραπάνω πλαίσιο, οι εισηγητές στη Στρογγυλή Τράπεζα προχωρούν στη σύνταξη διακήρυξης, η οποία θα κατατεθεί στους αρμόδιους φορείς.

Ένθετο 3: Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

συντονίστρια: Δρ. Α.-Β. Κατσίκη (Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας, ΕΛΚΕΘΕ)

Στη στρογγυλή αυτή τράπεζα, εισηγητές ήταν μαθητές από σχολεία της Λέσβου, όπου παρουσιάστηκαν εργασίες τις οποίες εκπόνησαν στο πλαίσιο του μαθήματος της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα σχολεία τους. Ήταν πολύ ευχάριστη η διαπίστωση ότι τα παιδιά είχαν πραγματικά εργαστεί προς την κατεύθυνση των στόχων της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και είχαν εμπεδώσει τόσο τις περιβαλλοντικές έννοιες, όσο και τις τεχνολογικές δεξιότητες. Στη συζήτηση που ακολούθησε, φάνηκε ότι:

- υπάρχουν πολλά να γίνουν μέχρι να εμπεδωθεί η περιβαλλοντική συνείδηση στο σύνολο των νέων, ώστε να εγκαταλείψουν την ανθρωποκεντρική θεώρηση και να υιοθετήσουν οικολογική συμπεριφορά
- οι καθηγητές συχνά επιτρέπουν τον εύκολο δρόμο που ανοίγουν τα ΜΜΕ, δηλαδή το δρόμο της κινδυνολογίας και καταστροφολογίας, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές
- οι καθηγητές που αναλαμβάνουν θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης προβληματίζονται για τον εθελοντικό χαρακτήρα της, τη μικρή αναγνώριση εκ μέρους της διοίκησης των σχολείων, την έλλειψη συνεργασίας με χρήσιμες ειδικότητες καθηγητών και την έλλειψη συγκεκριμένης δομής του μαθήματος.

Ένθετο 4: Παρεμβάσεις στις ακτές: Μπορούν να σχεδιαστούν με προσαρμογή στη φυσική λειτουργία του παράκτιου συστήματος;

συντονιστές: Δρ. Χ. Αναγνώστου (Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας, ΕΛΚΕΘΕ)
Δρ. Ε. Ανδριανής (Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο & Triton Cons.-Cyprus)
Δρ. Κ. Μουτζούρης (Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, Εργ. Λιμενικών Έργων)

Στην ειδική συνεδρία για τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στις ακτές, έγιναν εισηγήσεις όπου παρουσιάστηκαν οι προσεγγίσεις των τεχνικών έργων και των επιστημονικών μελετών των παράκτιων συστημάτων. Συμφωνήθηκε ότι για να μην υπάρχουν λάθη και αστοχίες στα έργα επί της ακτής, είναι απαραίτητη η δι-επιστημονική συνεργασία.

Οι συμμετέχοντες στη στρογγυλή τράπεζα θα συντάξουν μια «Χάρτα Αρχών» για τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στις ακτές. Όλες οι παρουσιάσεις και η Χάρτα Αρχών θα αναρτηθούν στη σελίδα του Συμποσίου (www.symposia.gr).

Στο Συμπόσιο εγγράφηκαν και παρακολούθησαν περισσότεροι από 480 σύνεδροι (Εικ. 3). Από αυτούς περισσότερο από το 65% ήταν φοιτητές από σχεδόν όλα τα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας. Κατά γενική ομολογία, η ποιότητα των εργασιών που παρουσιάστηκαν, και ιδιαίτερα εκείνες που εκπονήθηκαν και παρουσιάστηκαν από προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, ήταν ιδιαίτερα υψηλή. Επιβραβεύοντας την προσπάθεια των φοιτητών, η οργανωτική επιτροπή, μετά από διαδικασία κρίσης των εργασιών από φοιτητές, απένειμε στη μνήμη του συναδέλφου Κώστα Νίττη βραβεία:

- για την καλύτερη αναρτημένη ανακοίνωση στους: *Πανάγου Θ., Οικονόμου Ε., Χασιώτης Θ., Δημητριάδης Χ.* για την εργασία με τίτλο «Αποτύπωση παράκτιου κρημνού σε περιοχή οικολογικού ενδιαφέροντος με χρήση επίγειου σαρωτή»
- για την καλύτερη προφορική ανακοίνωση ισοψήφισαν και βραβεύτηκαν οι
  - *Τσέρτου Μ.Ι., Dell'Omini G., Αντωνοπούλου Ε., Καθάρης Π.* για την εργασία με τίτλο «Οντογένεση της πλευρικής γραμμής και χρόνια ελκωτική δερματοπάθεια στον κρυνό, *Argyrosomus regius* (Asso, 1801)», και
  - *Kalarni S., Tsiaras K., Petihakis G., Economou-Amilli A., Triantafyllou G.* για την εργασία με τίτλο «Assessing the efficiency of an ensemble Kalman filter assimilating satellite Chlorophyll-a distributed in the water-column taking into account the light attenuation».

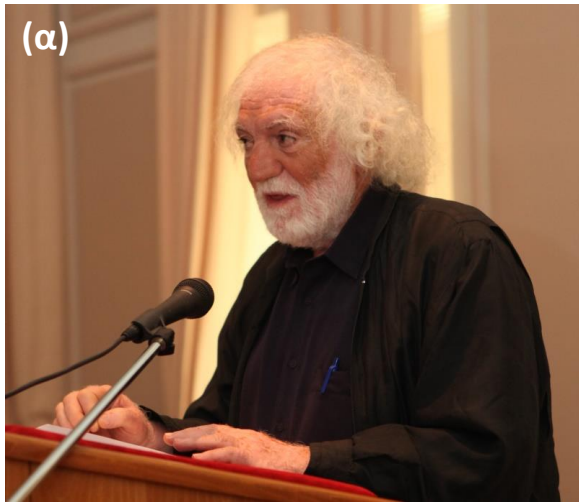

Εικόνα 3. Στιγμιότυπα από παρουσιάσεις εργασιών στο πλαίσιο του 11^{ου} Συμποσίου Ωκεανογραφίας & Αλιείας, Μυτιλήνη.

Η οργανωτική επιτροπή του Συμποσίου, βράβευσε για τη συνολική προσφορά τους στην επιστημή τρεις καταξιωμένους ερευνητές (Εικ. 4): τον Δρ. Χρήστο Αναγνώστου (Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας ΕΛΚΕΘΕ), τον Δρ. Michael Collins (Ομότιμος Καθηγητής, University of Southampton, Ηνωμένο Βασίλειο) και τον Δρ. Αναστάσιο Ελευθερίου (Ομότιμος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης).

Εικόνα 4. Οι διακεκριμένοι επιστήμονες που βραβεύτηκαν στο 11^ο Συμπόσιο Ωκεανογραφίας & Αλιείας, Μυτιλήνη. (α) Δρ. Χρήστος Αναγνώστου, (β) Δρ. Michael Collins, και (γ) Δρ. Αναστάσιος Ελευθερίου.

Κλείνοντας η οργανωτική επιτροπή θα ήθελε να ευχαριστήσει θερμά:

- Τον πρώην ΓΓ Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Νίκο Ζωίδηπου από την πρώτη στιγμή ενίσχυσε την προσπάθειά μας με κάθε δυνατό τρόπο, και τον νυν ΓΓ κ. Ιωάννη Γιαννέλη, που διαδεχόμενος τον κ. Ζωίδη στη νευραλγικής σημασίας θέση της Γενικής Γραμματείας, συνέχισε τη συνεργασία μας με την ίδια θέρμη και ζήλο
- Την κα Μαγδαληνή Αλβανού, προϊσταμένη του Τμήματος Θαλασσίων Θεμάτων και Πολιτισμού της Διεύθυνσης Νησιωτικής Πολιτικής, ΓΓ Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής, που βοήθησε με τη μέγιστη προθυμία στη διεκπεραίωση των διαδικαστικών θεμάτων
- Το Δήμο Λέσβου για τη στήριξή του αναφορικά με την μετακίνηση των μαθητών Δημοτικών Σχολείων του νησιού στις εγκαταστάσεις του ΤΕΘ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, όπου οι μικροί εξερευνητές της επιστήμης συμμετείχαν σε δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
- Το Τμήμα Επιστημών Θάλασσας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, για τη συνδιοργάνωση του Συμποσίου και τη φιλοξενία του

- Τις κυρίες Μαρία Τζουρά, υπεύθυνη Σχολικών δραστηριοτήτων Α'βάθμιας Εκπαίδευσης Νήσου Λέσβου, και Άντα Χατζηγεωργίου, υπεύθυνη Πολιτιστικών δραστηριοτήτων Β'βάθμιας Εκπαίδευσης Νήσου Λέσβου, για την πολύτιμη βοήθειά τους στη διοργάνωση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων
- Τους χορηγούς μας, και ιδιαίτερα τα δύο ενυδρεία του Κέντρου (Cretaquarium (Ηράκλειο Κρήτης) και Υδροβιολογικός Σταθμός Ρόδου), που δίχως την οικονομική τους στήριξη δε θα μπορούσαμε να επιτύχουμε το στόχο της διοργάνωσης του Συμποσίου.

Οργανωτική Επιτροπή 11^{ου} Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας & Αλιείας

Πρόεδρος	Δρ. Παρασκευή Κ. Καραχλέ
Αντιπρόεδρος	Δρ. Σουλτάνα Ζερβουδάκη
Γενική Γραμματέας	Δρ. Αντωνία Γιαννακούρου
Ειδική Γραμματέας	Αγγελική Γκουβούση
Ταμίας	Παναγιώτης Τραχαλάκης
Μέλη	Ανδριοπούλου Ρούλα
	Δρ. Ασημακοπούλου Γεωργία
	Δρ. Βαρκιτζή Ιωάννα
	Βενετσανοπούλου Αμαλία
	Γιακουμή Σοφία
	Δρ. Γιαννουλάκη Μαριάννα
	Δρ. Γρηγοράκης Κρίτων
	Δρ. Καλογιάννη Ελένη
	Κουβαρντά Θεοδώρα
	Κουτσοδήμου Μαρία
	Λάσχου Σοφία
	Λειβαδάρα Μοσχούλα
	Δρ. Μανουσάκη Τερέζα
	Δρ. Μπέλλου Νικολέτα
	Μπιντούδη Ελένη
	Ναλετάκη Μαρία
	Παπαδοπούλου Νάντια
	Πλαΐτη Βάντα
	Ρήγος Γιώργος
	Δρ. Σκουλικίδης Νίκος
	Στεφανάκης Μανώλης
	Τσακογιάννης Αλέξανδρος
	Δρ. Φουντουλάκη Ελένη

Τοπική Οργανωτική Επιτροπή

Καθηγητής Κουτσούμπας Δρόσος
 Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κρασακοπούλου Ευαγγελία
 Λέκτορας Μπατζάκας Ιωάννης
 Επίκουρος Καθηγητής Χασιώτης Θωμάς

Γραφιστική Επιμέλεια Κουράτορας Μιχάλης